

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Минко Стоев Хаджийски

на дисертационния труд на **Александра Курти** на тема: **„Връзки между способността за лицево емоционално разпознаване и емоционалните и поведенчески проблеми при гръцки деца в предучилищна възраст”**, представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, по професионално направление 3.2 Психология, (Педагогическа и възрастова психология) Научен ръководител: доц.д-р Иван Кръстев

Актуалност и значимост на разработения научен проблем

Няма съмнение, че емоциите са важна и дори определяща част на психиката. Доколкото същата има и когнитивна и поведенческа сфери, цялостният психически живот се реализира на база на сложни системи на взаимозависимости и взаимодействия между тях. Емоционалната интелигентност е показателна за степента на разбиране, контрол и споделяне на емоциите, със силно влияние върху социалното поведение и самореализация. В този аспект разбирането или неразбирането на емоциите на другите, включително по невербални сигнали, е предпоставка за нормално функциониране, така и за проблемност. Основите на такова умение са еволюционно заложи, но и се изграждат в ранното детство. Поради това темата е актуална и значима в широк времеви и научен контекст.

Обща характеристика на разработката

Дисертационният труд в общ обем от 160 страници съдържателно е структуриран в увод, три глави и заключение. Отделно са обособени авторските виждания за приносите. Библиографията съдържа 215 заглавия на латиница и я намирам за достатъчно информативна в тази изследователска тематика. Резултатите от изследването са показани в 29 таблици.

Оценка на научно-приложните резултати и приноси на дисертационния труд

1. В увода наред с подчертаването на значимостта на проблема се очертава постановката на дисертационния труд, чието изследване отчасти има и характер на проверка на вече направени такива в Гърция.
2. Много добре е представена теоретичната част на разработката, пестеливо и същевременно достатъчно като основа за научна обосновка на изследването. В този смисъл бих отбелязал теориите за емоциите, тяхната невробиологична основа и връзката между способността за лицевото им разпознаване и проблемите в личностен план.
3. Изследването като постановка и процедура е адекватно на заявената цел и е описано в отделна глава. Ясно и точно са определени целта, основната хипотеза, ранжирана в 6 подхипотези. Същите са уместни с оглед на тезата и доказуеми. Методиката е опростена и сведена до два изследователски похвата. Това я прави ефективна и дава възможност за анализ на конкретни резултати. Следва да се отбележи като достойнство на изследването насочването към такава възраст, защото децата поначало са труден обект и предизвикателство за всеки изследовател.
4. Резултатите от емпиричното изследване обработени статистически са представени надлежно и онагледени таблично. Същите обхващат всички значими зависимости според предварителните допускания. Доказването на хипотезите е дадено по отношение на основната и на шестата в параграфа на обсъждането. Останалите се подразбират от изведените корелации.

5. Приносите на дисертационния труд се дават в 8 пункта. Същите касаят новооткрити зависимости и потвърждаване на установени преди в други изследвания. За мен най-съществен е доказването на връзката между способността за лицево разпознаване на емоциите и емоционалните и поведенчески проблеми при деца от такава ранна възраст.

Бележки

По теоретичната част, основните авторски тези и идеи, както и формата за тяхното доказване нямам критични бележки. Някои отделни изрази и понятия, като „полови групи“, „оттегленост“ „предучилищни деца“ не са съвсем точни и подходящи. Същите вероятно са резултат на неточен превод.

Не мога да приема безкритично твърдението че „ако емоциите са неподходящи и неконтролирани, могат.....и да причинят много форми на психопатология“. Считам, че по-скоро някои форми на детска психопатология се проявяват чрез неадекватни и неконтролирани емоции.

Добре би било за възприемането, ако резултатите от изследването са представени освен в таблици и в диаграми.

Тези бележки не намаляват стойността на труда.

Отчитам наличие на съответствие между представения автореферат и съдържанието на дисертационната разработка.

Заключение

Така предложеният дисертационен труд на Александра Курти на тема „Връзки между способността за лицево емоционално разпознаване и

емоционалните и поведенчески проблеми при гръцки деца в предучилищна възраст “ е интересен, задълбочен и полезен за психологическата теория и практика. Той притежава необходимите качества и отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, поради което препоръчвам на членовете на научното жури да я присъдят на нейния автор.

02.05.2021 г.

Член на научно жури:

/проф.д-р.М.Хаджийски /

OPINION

by Prof. Dr. Minko Stoev Hadzhyiski

of the dissertation of Alexandra Kurti on the topic: "Relationships between the ability for facial emotional recognition and emotional and behavioral problems in Greek preschool children", presented for the acquisition of educational and scientific degree "Doctor", in professional field 3.2 Psychology, Pedagogical and age psychology) Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Ivan Krastev

Relevance and significance of the developed scientific problem

There is no doubt that emotions are an important and even defining part of the psyche. Insofar as it has both cognitive and behavioral spheres, the whole mental life is realized on the basis of complex systems of interdependencies and interactions between them. Emotional intelligence is indicative of the degree of understanding, control and sharing of emotions, with a strong influence on social behavior and self-realization. In this aspect, understanding or not understanding the emotions of others, including nonverbal cues, is a prerequisite for normal functioning and for problems. The foundations of such a skill are evolutionarily laid, but are also built in early childhood. Therefore, the topic is relevant and significant in a broad time and scientific context.

General characteristics of desertation

The dissertation in a total volume of 160 pages is structured in an introduction, three chapters and a conclusion. The author's views on the contributions are different. The bibliography contains 215 titles in Latin and I find it informative enough in this research topic. The results of the study are shown in 29 tables.

Evaluation of the scientific-applied results and contributions of the dissertation work

1. The introduction, along with emphasizing the importance of the problem, outlines the formulation of the dissertation, the study of which is partly in the nature of verification of those already done in Greece.
2. The theoretical part of the development is very well presented, sparingly and at the same time sufficiently as a basis for scientific substantiation of the research. In this sense, I would like to note the theories about emotions, their neurobiological basis and the relationship between their ability to recognize themselves and personal problems.
3. The research as a formulation and procedure is adequate to the stated goal and is described in a separate chapter. The goal is clearly and precisely defined, the main hypothesis, ranked in 6 sub-hypotheses. They are relevant in view of the thesis and provable. The methodology is simplified and reduced to two research techniques. This makes it effective and allows for the analysis of specific results. It should be noted as a merit of the study to point to such an age, because children are in principle a difficult object and challenge for any researcher.
4. The results of the empirical study processed statistically are presented properly and illustrated in a table. They cover all significant dependencies according to preliminary assumptions. Proof of the hypotheses is given with respect to the main and the sixth in the discussion section. The rest are implied by the derived correlations.
5. The contributions of the dissertation are given in 8 points. They concern newly discovered dependencies and confirmation of previously established in other studies. For me, proving the connection between the ability to recognize emotions emotionally and the emotional and behavioral problems of children at such an early age is most important.

Notes

On the theoretical part, the main authors' theses and ideas, as well as the form for their proof, I have no critical remarks. Some individual expressions and concepts, such as "gender groups", "withdrawal", "preschool children" are not entirely accurate and appropriate. These are probably the result of an inaccurate translation.

I cannot uncritically accept the statement that "if emotions are inappropriate and uncontrollable, they can cause many forms of psychopathology." I believe that rather some forms of child psychopathology are manifested through inadequate and uncontrolled emotions.

It would be good for perception if the results of the research are presented not only in tables but also in diagrams.

These notes do not reduce the value of labor.

I report that there is a correspondence between the presented abstract and the content of the dissertation.

Conclusion

Thus, the proposed dissertation of Alexandra Kurti on "Relationships between the ability to facial emotional recognition and emotional and behavioral problems in Greek preschool children" is interesting, in-depth and useful for psychological theory and practice. It has the necessary qualities and meets the requirements for obtaining the educational and scientific degree "Doctor", which is why I recommend the members of the scientific jury to award it to its author.

May 02, 2021. Member of the scientific jury:

/ Prof. Dr. M. Hadzhyiski /